

О Арт-текстиль - барометр найсучасніших тенденцій у візуальному мистецтві України.

Національна спілка художників України (НСХУ), Дирекція виставок НСХУ, Міністерство культури України, секція декоративно-прикладного мистецтва КОНСХУ провели в Центральному будинку художника в Києві Четверту всеукраїнську трієнале художнього текстилю, головною метою якої є розширення «експансії» арт-текстилю в сучасному мистецькому просторі.

Експозиція Трієнале вражала переповненістю очей красою, мистецькою фантазією, свободою пластичного мислення, і, загалом, фантастичною реалізацією творчих мрій художників з усіх обласних організацій НСХУ, які послідовно з наснагою і піднесенням готувалися впродовж попередніх трьох років до цієї знакової для майстрів професійного декоративного мистецтва акції. Виставка відкрилася 20 грудня 2013 р. попри усі драматичні події кінця 2013-початку 2014 рр., які переживав Київ, а з ним - і мільйони національно свідомих громадян України та усієї світової спільноти, в авангарді якої перебувала українська діаспора. В той час - перед новорічними і різдвяними святами - ми ще залишалися у щасливому невіданні про прийдешню криваву трагедію розстрілу захисників Майдану ворожими снайперами, що відбулася рівно по двох місяцях - 20 лютого 2014 року. Яскраве текстильне диво, що було просякнуте літньою за відчуттям радістю, дарувало шанувальникам мистецтва вкрай необхідні в той «темний», бен-тежний, гнітючий час Світло, Повітря, Надію. Експозиція здавалося б випромінювала могутню сонячну енергію, яка неначе огортала та зігрівала кожного, без виключення, відвідувача цієї імпрези. У книзі відгуків деякі з них люб'язно залишали свої захоплені звернення до учасників Трієнале разом з оцінками їхньої праці: «Ви - Українці!!! Ви усі такі світлі, Ваші роботи такі позитивні! Ви робите нас добрими і щасливими! Виставка пречудова, і навіть неможливо когось з митців виділити - бо все прекрасно» (сім'я Янішених, м. Київ);

«Найрізноманітніші художні образи цих надзвичайних митців допомагають згадати минуле, передивитися сьогодення і замислитися над майбуттям» (Ірина Жабченко, м. Київ); «Дяка творцям за їх особливий погляд на наш світ, за титанічну роботу і можливість потішити наші душі її результатами» (Без підпису) - ось лише деякі з багатьох.

Організаційний комітет Трієнале у складі директора Дирекції художніх виставок НСХУ І. Волощука, заступника директора М. Дергус, членів КОНСХУ Н. Борисенко, З. Чегусової, Т. Кисельової, Н. Пікуш, М. Базак намагався спростувати цією виставкою відоме твердження: «коли говорять гармати, музи мовчать», переконливо доводячи, що їх мелодійні голоси завжди чутно в Національній спілці художників України. Так, у залах, де експонувалася ця неординарна виставка європейського рівня, музи активно «спілкувалися» з глядачами мовою Високого Мистецтва, яка є зрозумілою не тільки рафінованим естетам та інтелектуалам України, а й доволі близькою мистецьким шанувальникам будь-якої цивілізованої країни світу. Це пояснюється тим, що український професійний художній текстиль ось вже чверть століття розвивається в контексті загальноєвропейського художнього процесу, і ця виставка, без усяких сумнівів, гідна і зараз стати органічною складовою будь-якої всесвітньої бієнале чи трієнале «мистецтва тканини». Постійні куратори всеукраїнської трієнале художнього текстилю - масштабної культурної акції, започаткованої в НСХУ в Києві у 2004 році (мистецтвознавці Зоя Чегусова, Таміла Печенюк), завчасно запропонували митцям для їх творчого осмислення девіз «Арт-текстиль. Переживання простору», як базову ідею Четвертої трієнале. Через роки - саме під час виникнення в мужньому Києві такого глобального протестного руху українського народу як Євромайдан, цей девіз виявився напрочуд прозорливим і співзвучним часу, тому що передбачав презентувати текстиль як галузь художньої діяльності, спрямованої не лише

на організацію архітектурно-предметного середовища, але й як важливу складову сучасного культурного та інформаційного простору. В контексті даної ідеї термін «декоративність» означав саме «переживання простору» і більш глибоке його «часове» значення: філософське осмислення художником оточуючої нас реальності як сукупності щільно пов'язаних явищ: історії, культури, екології, естетики, етики тощо. Незабруднене екологічне середовище, де очищується дух, а культура набуває справжньої - «чистої води» духовності; де народжуються витвори мистецтва «чистого сплаву», і формуються прозорі людські стосунки - українська мрія європейського майбутнього, яку, перш за все, можуть здійснити у своїх роботах майстри мистецтва: саме їх і було представлено в ЦБХ. Заявлене також кураторами в концепції Четвертої трієнале таке багатоаспектне поняття як «ЧИСТОТА» (світогляду, світосприйняття, стилю, мови, прийому автора) в результаті отримало в експозиції втілення у надзвичайно оригінальних - понад 200 витворах 90 обдарованих українських художників з Києва, Львова, Полтави, Вінниці, Сум, Черкас, Луцька, Рівного, Івано-Франківська, Вижниці, Косова, Херсону, Сімферополю, Севастополю, Бахчисараю і навіть з далекого російського міста на Уралі - Єкатеринбургу: мисткинь С. Хабібулліної і Н. Булатової.

Ясність, простота і, водночас, вишуканість кольору та форм (триптих «Троє» Н. Борисенко, «Вона» Г. Дигас, «Музичні гармонії першопочатку» Т. Лукашевич, «Гра світла» І. Шостак-Орлової); глибина авторських ідей («Залишки інформації» О. Парути-Вітрук, гобелени «Обмеження обтяжують» О. Парути-Вітрук, «Вічний мотив» О. Риботицької, «Без назви» В. Ганкевич); гостро виразне індивідуальне світовідчуття учасників Трієнале (гобелен «З'явився місяць, розігнавши зорі...» О. Левадної, «Сніг» С. Хабібулліної, міні-текстиль «Надія» О. Парути-Вітрук, «Сон» І. Кіршиної, серія міні-текстилю «Рипку їхїїе» І. Семесюка); розмаїття матеріалів та оригінальні новітні техніки, відкриті світу художниками (триптих «Нестаріючий мотив» Н. Булатової, триптих «Самки шовкопряда» Т. Кисельової, «Тье Мар» Н. Тройської, «Садок моєї бабці» Г.Славинської); різні, позбавлені

схожості цікаві експерименти («Без назви» М. Тіменик, «Відображення» Т. Романової, міні-текстиль «Бурачок» Н. Пікуш, «Вигадай назву» М. Чурлу, «Протистояння» К. Вронської) змушували завмирати і давали відчуття суцільних шедеврів сучасного візуального мистецтва, з яких і було вибудовано експозицію, засновану на принципах гармонії (автори експозиції - художник-архітектор О. Нетухата, художники Т. Кисельова і А. Жмайло).

Мистецькі витвори дивували неочікуваними враженнями з позицій креативності образно-пластичних рішень («Пам'ятник вузлику на пам'ять» Н. Шимін, «_оує Зіогу» Т. Кисельової), з точки зору складних філософських підтекстів («Міжчасся» С. Бурак, «Триєдиний світ» М. Фізер, «Життєвий іспит» Л. Шилімової-Ганзенко) та емоційної напруги (диптих «Святкує літо» М. Кирницької, триптих «Сад» А. Шнайдера, диптих «Створення» Т. Ядчук-Богомазової). Скрізь відчувалося тепло рук та авторської душі (диптих «Час спливає» О. Мороза, «Чорно-біла» Н. Борисенко, «Негліже» Т. Кисельової, «Листівка з минулого» М. Соколової).

Невдаваний подив викликала більшість двомірних та багатовимірних композицій, створених широкою палітрою засобів виразності волокна, нитки, тканини провідними і молодими професійними майстрами України, закоханими у знаково-символічний світ текстилю: усі вони по-своєму «переживали простір» в пошуках прекрасного у виставкових залах ЦБХ загальною площею 700 кв.м. Широкий діапазон різнопланових робіт в експозиції Четвертої трієнале, зроблених авторами впродовж останніх трьох років (ткацтво, голкова техніка, малярство на тканині, колаж, вибійка, аплікація, рукотворний папір, квілт, печворк, повсть, плетення, інсталяція тощо), охоплював різні напрямки сучасного художнього текстилю: від творів «чистого мистецтва», які стверджували ідею абсолютної самоцінності і самодостатності художньої творчості в текстилі, - до творів вжиткових, покликаних до естетичної організації інтер'єрного простору.

Виставка належала і продемонстрованими можливостями образотворення (чи творення образів) в декоративному мистецтві, а також була доказом високих мистецьких вершин, що їх сягнули майстри нитки і тканини від 2010 року,

коли відбувалася Третя всеукраїнська трієнале художнього текстилю. Виставка підтвердила, що несподівані експерименти талановитих українських митців вивели арт-текстиль далеко за межі цього виду мистецтва в його традиційному розумінні. І це логічно, бо саме образно-пластична новаційність разом з високою художньою якістю рукотворності вважалися головними критеріями під час надзвичайно ретельного відбору творів для Трієнале вимогливими членами виставкому. В ньому працювали, окрім кураторів Т. Печенюк і З. Чегусової, такі провідні майстри текстилю України, як Н. Борисенко, Т. Кисельова, Н. Пікуш, М. Базак, Н. Тройська, О. Парута-Вітрук, О. Риботицька, Н. Шимін, В. Ганкевич, О. Левадний, Б. Губаль, А. Шнайдер, М. Чурлу. Ці ж критерії діяли і в процесі визначення нагородців членами Жюрі, до складу якого увійшли представники найвідоміших київських галерей сучасного мистецтва. Це мистецтвознавець І. Оксаметний (від «Мистецького Арсеналу»), М. Щербенко (засновниця галерей «Боттега» та «Щербенко Арт-центр»), Є. Карась («Карась Галерея»), П. Гудимов (член культурного гурту «Океан Ельзи» і фундатор «Я Галерея»), А. Маричевська (арт-директор галереї «ABC-арт»), а також відомий український митець П. Бевза та головний редактор журналу «Архідея» О. Нестеркова. Шановне журі Четвертої всеукраїнської трієнале художнього текстилю розподілило призові місця таким чином:

Третє місце: І. Кіршина (Київ) «Сон»; В. Гаврилюк (Львів) «Створення світу» та «Хрест у кубі»; О. Маріно (Київ) арт-об'єкт «7x12» та серію гобеленів.

Друге місце: І. Борисенко (Київ) «Біла композиція»; Т. Кисельова (Київ) «Оберіг» та «Ридикюлі для текстолі».

Перше місце: М. Чурлу (Сімферополь) за текстильну скульптуру «33». Гран-прі Четвертої всеукраїнської трієнале отримала А. Жмайло (Київ) за об'ємно-просторову композицію «Вишиванка».

Окрім того 30 учасників Трієнале було нагороджено дипломами лауреатів у багатьох номінаціях, зокрема «За креативність образно-пластичного мислення» (М. Тіменик, І. Семесюк); «За оригінальність авторської техніки» (В. Ганкевич (М. Тіменик, І. Семесюк); «За оригінальність авторської техніки», (В. Ганкевич, Н. Кука М. Базак);

національних традицій» (М. Фізер, І. Шостак-Орлова); «За значний внесок у розвиток українського художнього текстилю» (А. Ламах, О. Риботицька, О. Парута-Вітрук); «За вдалий експеримент» (Н. Пікуш, О. Хоменко); «За філософію твору» (Л. Борисенко); «За кращий колаж» (Г. Коцар, Н. Булатова, М. Соколова); «За виразне застосування голкової техніки» (А. Шнайдер, О. Мороз); «За кращу текстильну скульптуру» (Н. Шимін); «За краще об'ємно-просторове рішення засобами текстилю» (О. Дворак-Галік); «За кращий гобелен» (О. Левадний, О. Ковач); «За краще малярство на тканині» (Н. Тройська, М. Кирницька); «За майстерне володіння технікою черпаного паперу» (Г. Попова); «За виразне застосування техніки валяння» (В. Андріяшко); «За кращий печворк» (Л. Шейх); «За творчий та мистецтвознавчий внесок у розвиток художнього текстилю» (З. Чегусова, Т. Печенюк).

Четверта всеукраїнська трієнале художнього текстилю дозволяє робити наступні висновки. По-перше: художній текстиль, завдяки його пошуковому характеру, сьогодні зберігає лідерство серед інших видів професійного декоративного мистецтва. По-друге: він є сьогодні барометром найсучасніших тенденцій у візуальному мистецтві України, а також - пульсом життя нашого суспільства. По-третє: зважаючи на те, що новий етап розвитку художнього текстилю в Україні початку XXI століття передбачає суттєве розширення кордонів цього різновиду мистецтва, художниками текстилю вироблено нові стратегії розвитку «мистецтва тканини», «текстильного малярства», «м'якої скульптури», «мистецтва першоелементів», «міні-текстилю».

У виставкових залах ЦБХ неперевершені українські митці - великі трудолюбці талановито доносили до глядача ФЕНОМЕН багатогранного, образно і пластично виразного українського мистецтва художнього текстилю, що розвивається з усіма ознаками національної культури, проте у відповідності до тенденцій візуального мистецтва сучасної Європи.

Зоя Чегусова

Куратор Трієнале, член НСХУ, н. с. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, президент Української секції Міжнародної асоціації арт-критиків АІСА, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України.

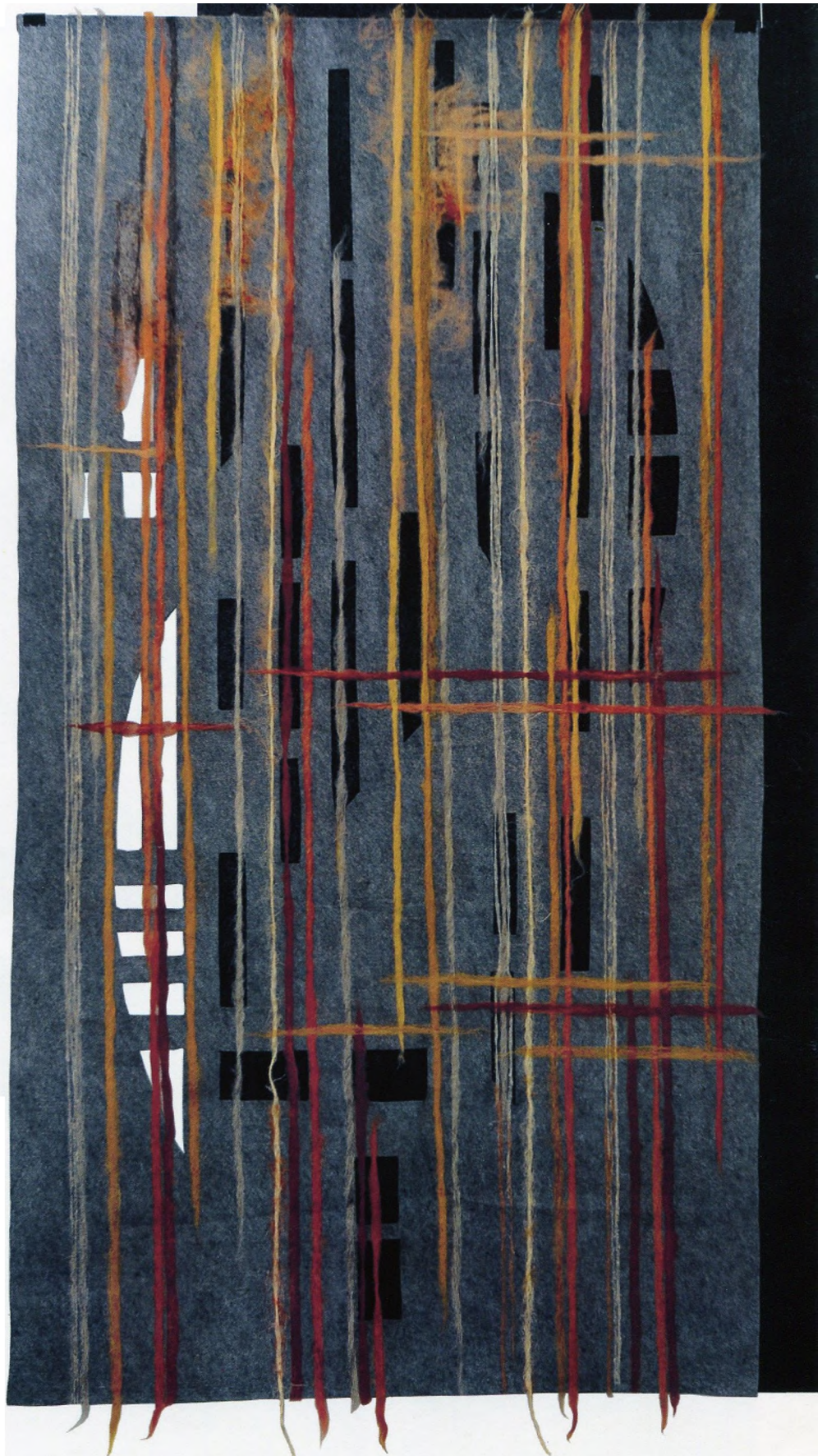

рина Мурацик-Мінько
Львів

Птах над селом. 2012

Зустріч. 2013

Білі птахи. 2012

Тетяна Лукашевич Рівне

Музичні гармонії першопочатку. 2013